

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 6 - SAYI 35

EYLÜL - EKİM 2025

(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU

Nevzat Kösoğlu

**ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ**

Ertuğrul Alpay

**ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.
GENEL YAYIN YÖNETMENİ**

Göktürk Ömer Çakır

BASKI

Çınar Matbaacılık ve
Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad.

Ata Han Nu: 34 K: 5

Bağcılar-İstanbul

Tel: (0212) 628 96 00

Sertifika Nu: 45103

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ

2025 Yılı Abonelik Bedeli-1850

ISSN

2687-6523

ABONELİK

www.sogutdergisi.com/abonelik

SÖĞÜT DERGİSİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Sinan Terzi

YAYIN KURULU

Asuman Demir

Feyza Ay

M. Tuğrul Çolak

Rana Senanur Doğan

DANIŞMA KURULU

Ayşegül Büşra Paksoy

Bahtiyar Aslan

Cengizhan Orakçı

Oğuzhan Murat Öztürk

Senail Özkan

Şerif Aydemir

İLETİŞİM

sogut@otuken.com.tr

GRAFİK TASARIM

Ötüken

Abonelik bağlantısına
gitmek için kare
kodu telefonunuza
okutabilirsiniz.

Söğüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm
yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye
aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda
kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili Söğüt ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır
aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metin-
ler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

Türk edebiyatının güçlü isimlerini Söğüt'te misafir etmeye devam ediyoruz. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun vefatının 50. yılında Ötüken Neşriyat külliyatını yeniden edebiyatseverlerin takdirlerine sunmak için hummalı bir çalışma başlattı. Bu kapsamda öncelikle Bedri Rahmi'nin kendi resimleri ile bezenip yayımladığı ilk şiir kitabı olan *Yaradana Mektuplar*, 1941 yılındaki tertibiyle tıpkıbasım olarak çıktı. Ardından şimdiye kadar gün yüzüne çıkmamış, gençlik yıllarında kaleme aldığı şiirleri *Kırık Satırlar* adıyla kitaplaştı. Öyle görünüyor ki bu titiz çalışma bundan sonra da devam edecek ve Türk okuru Bedri Rahmi Eyüboğlu gibi şiirleri, desenleri ve nesirleri ile Anadolu'yu sanatına işleyen büyük bir ustanın külliyatına Ötüken çatısı altında yeniden kavuşmuş olacak. Biz de bu gayretlere bir dosya konusu ile eşlik edelim istedik. Kıymetli dostumuz Abdullah Ezik öncülüğü ve editörlüğünde bir Bedri Rahmi Eyüboğlu dosyası ile karşınıza çıktık. Dosyamız katkı veren tüm değerli yazarlarımıza

teşekkür ediyor, vefatından elli yıl sonra merhum sanatçımızı saygıyla anıyoruz.

Tema dosyamızda ise edebiyat sinema ilişkisi üzerinden, özellikle son 25 yılı ele aldığımız geniş bir bakış açısı ve yazar kadrosu ile selamlıyoruz okurlarımızı. Hikâyeden biçime, kadrajdan etiğe, edebiyattan beyaz perdeye uzanan yolları kaleme alan yazarlarımız yer yer yorum ve eleştirileri ile dolu dolu bir dosya ile sahne aldı.

Söyleneceklerin hepsi söylenmiştir iddiasında değiliz. Daha söylenecek çok söz olduğunun da farkındayız. Sayfalarımız eli kalem tutanlara her zaman açık. Sadece sinema değil Türk edebiyatı ile ilişkili her alanda konuşmaya, yazmaya devam edeceğiz. Muradımız ilk günden beri hep daha iyiyi daha güzeli bulup söylemek. Arzumuz taş üstüne taş koyabilmek. Bu yolda bizimle beraber kalem oynatan tüm yazarlarımıza şükranlarımızı sunuyor, okurlarımızı Türk Edebiyatının Söğüt'ünü okudukları gibi okutmaya da davet ediyoruz.

İÇİNDEKİLER

DOSYA: BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU	
SABAHATTİN RAHMİ EYÜBOĞLU'NUN GÖZÜNDEN BAŞKA BİR BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU ABDULLAH EZİK	/ 8
ÖMER FARUK ŞERİFOĞLU İLE BEDRİ RAHMİ ÜZERİNE ABDULLAH EZİK	/ 11
MOTİFLERİN VE YAZMALARIN YOLCULUĞU: HALK SANATINDAN BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU'NA ALİ GENÇE	/ 17
İŞİĞİN İZİNİ SÜRMEK: BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU'NUN ŞİİRLERİNDE GÖLGELER, RENKLER, AÇMAZLAR BÜŞRA TAN E.	/ 24
EDEBİYATIN DELİFİŞEK'İ: BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU EMİNE GEÇGİL	/ 31
BİR ANADOLU YOLCULUĞU BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU VE ÂŞİK VEYSEL ŞATIROĞLU ERKAN DOĞANAY	/ 37
İSTANBUL'UN SÖYLEDİKLERİNDEN BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU'NUN ŞİİRİNE YANSIYANLAR HATİCE BÜŞRA TUNA	/ 41
"ADIMIN YARISI YATIYOR BURDA CANIMIN HEPİSİ" BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU'NUN İSTANBUL'U İŞİK SUGURLAR	/ 51
"KARADUT" ŞİİRİNDE ARZUNUN PSİKANALİTİK İMGESEL KURGUSU: KADIN VE MEYVE HACİRE AKTAŞ DAĞ	/ 56
BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU SORUŞTURMASI: AZİMET AVCU, CENGİZHAN GENÇ, OZAN R. KARTAL, İBRAHİM DAŞ, A. SAMET ATILGAN, ÖMER ERDEM ABDULLAH EZİK	/ 66

TEMA: TÜRK EDEBİYATININ SON ÇEYREĞİ 2000-2025: EDEBİYAT VE SİNEMA	
BİÇİM VAR, VİCDAN NEREDE?: YENİ TÜRK SİNEMASINDA ANLAMIN KAYIP YOLCULUĞU MEHMET KIRTORUN	/ 78
YAZININ KADRAJİ: TÜRK EDEBİYATI SİNEMAYA BUGÜN NASIL BAKIYOR? FATİMA FEYZA BEYAZER	/ 87
SİNEMA EDEBİYATIN TOPRAĞINDA BOY VERİR HATİCE BİLDİRİCİ	/ 92
SİNEMA, EDEBİYAT VE HİKAYESİZLİK: ANLAM DAN KAÇIŞIN GENİŞLEYEN UFKU ABDULLAH KASAY	/ 97
KELİMELEİN İŞİĞİ DOKUNDUĞU AN: SİNEMA/ EDEBİYAT KESİŞİMİ İBRAHİM VARELCİ	/ 103
EDEBİYATIN SINIRLARINDA: NURİ BİLGE CEYLAN SİNEMASINDA KARAKTERLERİN GÖRÜNÜMLERİ A. SAMET ATILGAN	/ 107
KADRAJLARDAKİ DİZELER: TARKOVKİ VE İSMET ÖZEL DOĞANAY DAĞLAR	/ 111
KİMLİKSİZLEŞMENİN FİLMİ VE ŞİİRİ: GÜLÜN BİTTİĞİ YER İBRAHİM DAŞ	/ 120
"PATERSON" EKSENİNDE SİNEMATOGRAFİK ETKİ VE ŞİİRDE İDDİASIZLIĞIN İDDİASI M. TUĞRUL ÇOLAK	/ 125
EDEBİ AHLÂK VS. SİNEMA ETİĞİ RANA SENANUR DOĞAN	/ 131
DENEME	
ALİ GÜNVAR ŞİİRLERİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ SELAMİ METE AKBABA	/ 146

FRANZ KAFKA VE YÜZYILLIK "DAVA"SI HALİL İLTERİŞ KUTLU	/ 150
TOPRAK MI, ASFALT MI? KÖY MÜ KENT Mİ? CÜNEYD ENSARİ	/ 166
HASRETİN ADI TEBRİZ BURCU SESLİ	/ 186
KALPTEKİ AĞRI GÖZDEKİ YAŞ: NEDEN AŞIK OLURUZ? KADER KÖMÜRCÜ	/ 207
ELEŞTİRİ GÜNLÜĞÜ ORÇUN ÜÇER	/ 228
BİR DAHA DENEYELİM VİLDAN AYDIN	/ 247
HİKÂYE	
ALTIN DIŞ ÇAĞLAR ÇETOK	/ 135
BİR DIŞ MESELESİ NİLÜFER ATEŞ	/ 158
BÜYÜK "A" KÜÇÜK "A" ŞEHADET ISAHANOVA	/ 176
DELİ HASAN MEHMET AKİF ÖZTÜRK	/ 192
GÖLGESİZLER SAMET CİVAN	/ 196
KRAVATI SERBEST BIRAK VİLDAN AYDIN	/ 201
NEREYE BÖYLE BERDUŞ COŞKUN ERĞLU	/ 210
NEY VAKTİ GÜNAY UNSAL	/ 217
YOKSA BAŞKA BİR ŞEY Mİ AHSEN DALCA KORKUTAN	/ 234
ANGUT MEVHİBE ŞENEL	/ 242

HAİN HASAN ERDEM	/ 250
ŞİİR	
SONNET 29-30. 29-30. SONE WILLIAM SHAKESPEARE- ALİ GÜNVAR	/ 144
NETAMELİ BİR MESAFE SÜREYYA ALTUNKARA	/ 149
YOK EDİLDİ GÜZELLİĞİN SÜMEYYE ÖZDEMİR	/ 157
YUVANIN DAĞILIŞI MÜCAHİT MEHMET MUSULOĞLU	/ 164
FRESKLER: 6 VE 4 MUHAMMET DURMUŞ	/ 175
8KB DUA KAAN KELLEÇİOĞLU	/ 184
BAŞIBOZUK TEHZİL II İBRAHİM DAŞ	/ 195
BİR BARDAK SUYA YARIM ÖLÇEK FİRAVUN HÜLYA ÖZCAN	/ 200
GÜNEŞLER SU, SADECE GÖLGELER KARA HALİL İLTERİŞ KUTLU	/ 205
AKŞAMÜZERİ DALGALI GÖLDEN YANSIMAYAN: FARKLILIK HAKAN PEKDEMİR	/ 216
KOŞUDA ŞAİR DURMUŞ ONGUN	/ 227
PARMAK UÇLARINA TAKILAN ÖLÜM BURHAN TUZ	/ 241
TAŞIN SIRRI AHMET B. TAMU	/ 246

DOSYA:

**BEDRİ RAHİMİ
EYÜBOĞLU**

SABAHATTİN RAHİMİ EYÜBOĞLU'NUN GÖZÜNDEN BAŞKA BİR BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU

■ RÖPORTAJ: ABDULLAH EZİK

Sabahattin Rahmi Eyüboğlu ile dedesi Bedri Rahmi Eyüboğlu, onun mirası ve ardında bıraktıkları üzerine konuştuk.

Dedeniz Bedri Rahmi Eyüboğlu, yakın dönem en önemli figürlerinden, ressam ve şairlerinden biri. Öyle ki sanatçılığı kadar yaşamıyla da başat, yakın çevresindeki etkili bir isim. Öncelikle sizdeki Bedri Rahmi Eyüboğlu imgesi nasıl diye sorarak başlamak isterim. Dedeniz sizde nasıl bir imge/figür olarak var?

Dedem benim için aslında hep bir dedeydi. Ben 10-11 yaşındayken onun ressamlığını, şairliğini ne bilirim. Onun için, torun Rahmi Eyüboğlu için o hep bir dedeydi. O vefat ettikten sonra onun değerini anla-

ÖMER FARUK ŞERİFOĞLU İLE BEDRİ RAHİMİ ÜZERİNE

■ SÖYLEŞİ: ABDULLAH EZİK

Ömer Faruk Şerifoğlu: “Bedri Rahmi Eyüboğlu Anadolu kültürünün tek bir ögesiyle yetinmediği gibi, çalışmalarını tek bir sanat türüyle de sınırlamaz.”

Yazar, küratör ve araştırmacı Ömer Faruk Şerifoğlu, Bedri Rahmi Eyüboğlu üzerine uzun yıllardır çalışan, yazarın/şairin/sanatçının birçok işinin yeniden yayımlanmasına, ön plana çıkmasına, izleyiciyle/okurla buluşmasına vesile olan en önemli isimlerden biridir. Bugüne kadar Eyüboğlu için birçok yayın ve sergi düzenlemiş olan Şerifoğlu, sanatçının farklı yönlerinin vurgulanması ve yeni kuşaklarla buluşması için yaptığı çalışmalarla da dikkat çekiyor. Abdullah Ezik, Ömer Faruk Şerifoğlu ile Bedri Rahmi Eyüboğlu, sanatı, şiiri ve işleri üzerine konuştu.

MOTİFLERİN VE YAZMALARIN YOLCULUĞU: HALK SANATINDAN BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU'NA

■ ALİ GENCE

Sanatın en derin köklerinden beslenen toplumsal yapı, insanların kendilerini ifade etme biçimlerini şekillendirirken geleneksel kültür öğeleri bu yapı ile sanat arasında köprü kurar. Bu köprü sadece geçmişin izlerini taşımakla kalmaz; zamanla yeniden yorumlanan, dönüştürülen ve çağdaş anlayışlarla yeniden yorumlanan bir estetik düzene de açılır. Anadolu halk sanatı da bu köprünün önemli bir bileşenidir; toplumsal belleğin imgelerle, motiflerle, renklerle, sembollerle zenginleştirildiği bir ifade alanıdır. Bu geleneksel alan içinde yazma baskı sanatı, özellikle günlük kullanım nesnelerine estetik kimlik kazandırma yönüyle halkın yaşamına içkin bir sanat formu olarak dikkat çeker. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde süsleme, desen, renk gibi unsurların günlük eşyalara yansıtılmasıyla gelişen bu sanat, kültürel aktarımın

İŞIĞIN İZİNİ SÜRMEK: BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU'NUN ŞİİRLERİNDE GÖLGELER, RENKLER, AÇMAZLAR

■ BÜŞRA TAN E.

Bedri Rahmi Eyüboğlu, Türk edebiyatı ve plastik sanatlar tarihinin en özgün figürlerinden biri olarak ön plana çıkan ayrıksı isimlerden biridir. Hem şair hem ressam olması onun kendi sanat anlayışını farklı disiplinlerde kaynaştırmasına olanak sağlamış, özellikle şiirlerinde görsel duyumlara, renk ve ışık olgusuna ayrı bir boyut katmıştır. Bu bakımdan Eyüboğlu'nun şiirlerinde ışık ve renk sadece betimleyici öğeler olarak değil, aynı zamanda derin anlam katmanları, duygusal çağrışımlar ve sembolik anlamlarla yüklü kavramlar olarak da kendisine önemli bir alan açar. Onun şiirlerinde görülen bu duyuşsal estetik, çoğu zaman resim sanatının tekniklerinden izler taşır; hatta denebilir ki Eyüboğlu'nun şiirleri çoğu zaman bu anlamda bir tabloya dönüşür, okur çoğu zaman dizeler arasında yalnızca kelimelerle değil, aynı za-

EDEBİYATIN *DELİFİŞEK'İ*: BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU

■ EMİNE GEÇGİL

İnsanların; düşünce, duygu, hayal ve isteklerini başkalarıyla paylaşabilmeleri için çeşitli yol ve yöntemler vardır; zira insan, doğası gereği kendini ifade etme ve paylaşma ihtiyacı duyan bir varlıktır. Anlaşılmak, takdir edilmek, hak verilmek ya da sadece başkaları tarafından duyulmak, fark edilmek isteyen insan, sonraki nesiller için çağlar boyunca iz bırakmaya çalışmıştır. Önce çizgiyle, resimle başlayan bu paylaşımlar, daha sonra sözlü ve yazılı olarak devam etmiştir. Şüphesiz edebiyat, iletişim yollarının en itibarlısıdır. Hitap ettiği zamana ve sonrasına nice cevherler kazandırmıştır. Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı'nın nev'i şahsına mahsus isimlerinden biri de Bedri Rahmi Eyüboğlu'dur. Yalnızca şair ve yazar değil, aynı zamanda ressam kimliği de olan Bedri Rahmi, tam anlamıyla bir sanat adamıdır. Dolayısıyla onun çevresin-

BİR ANADOLU YOLCULUĞU BEDRİ RAHMI EYÜBOĞLU VE ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

■ ERKAN DOĞANAY

Türk edebiyatı ve görsel sanatlarının unutulmayacak eserlerini ar-
dında miras bırakmış olan ressam, şair, akademisyen, kendi deyi-
şiyle; “bütün vasıflarından önce öğretmen” Bedri Rahmi Eyüboğlu ile
özellikle Cumhuriyet sonrası ozanların piri kabul edilen Âşık Veysel
Şatıroğlu arasında gelişen dostluklarının başlangıcı 1940’lı yılların son-
larına tekabül eder. Bu tarihlerden daha öncelere dönünce biri dönemi-
nin elit şehir hayatının olağanüstü imkanları ile büyümüş, Batı sana-
tını, Batı’da yerinde tanımış ve sonunda mayasını Anadolu’da aramış;
diğeri ise doğduğu, büyüdüğü ve yaşadığı çorak Anadolu topraklarını
göremeden söze, saza taşıyıp bütün dünyaya haykırmış bir ozandı. Asıl
adı Ali Bedrettin olan Bedri Rahmi, valilik, kaymakamlık ve milletvekil-
liği görevlerinde bulunan Rahmi Bey ile Lütfiye Hanım’ın beş çocuğun-

İSTANBUL'UN SÖYLEDİKLERİNDEN BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU'NUN ŞİİRİNE YANSIYANLAR

■ HATİCE BÜŞRA TUNA

Mısralara yansıyan İstanbul düşünüldüğünde Bedri Rahmi Eyüboğlu aklı ilk gelenler arasında yerini alır. 1911'de Trabzon'da dünyaya gelen şairin İstanbul ile bağı henüz bu şehre ayak basmadan önce kurulur. Anadolu'da pek çok hikâyede adı geçen Gülcemal adlı geminin rotası İstanbul olan seferleri, şairi hiç görmediği şehre karşı heyecanlandırırken bu şehre kavuşma arzusunu diri tutar. Lise yıllarında buharanlı bir dönem geçiren Bedri Rahmi, babası ve abisinin ortak kararıyla İstanbul'a gönderilir. Bedri Rahmi'nin ruhundaki huzursuzluk, onun İstanbul'a bakışını olumsuz etkilemez zira burada içinde bulunmaktan keyif aldığı bir çevre oluşmaya başlar. Güzel Sanatlar Akademisi'ne yazılan Bedri Rahmi küçük yaştan itibaren ilgi duyduğu resim sanatına dair Nazmi Ziya ve İbrahim Çallı gibi usta isimlerden ders alır. Bunun

“ADIMIN YARISI YATIYOR BURDA CANIMIN HEPİSİ” BEDRİ RAHMI EYÜBOĞLU’NUN İSTANBUL’U

■ IŞIK SUNGURLAR

Bedri Rahmi Eyüboğlu (1911-1975) Cumhuriyet dönemi Türk sanatının en önemli temsilcilerinden biridir. Ressam, şair, yazar ve eğitimci kimliğiyle üretken bir sanatçı olan Eyüboğlu, Anadolu halk kültürünü modern sanatla sentezleyen bir anlayış geliştirmiştir. Hayatı boyunca resim ve şiiri birlikte ilerleten Eyüboğlu, bazen resim gibi şiirler yazmış bazen de şiir gibi resimler yapmıştır. Bu iki alanın sanatını olumlu yönde etkilediği oldukça açıktır. Onun sanatında doğa, halk motifleri, renk ve insan emeği kadar İstanbul da önemli bir tema olarak yer tutmaktadır. Eyüboğlu için İstanbul, yaşadığı şehir olmanın ötesinde bir sanat ilhamıdır.

“KARADUT” ŞİİRİNDE ARZUNUN PSİKANALİTİK İMGESEL KURGUSU: KADIN VE MEYVE

■ HACİRE AKTAŞ DAĞ

Arzu kavramı, sözlüklerde genel anlamda “istek” kelimesi çerçevesinde tanımlanır. TDK¹’ye göre arzu, istek-dilek-heves-şehvet anlamlarında kullanılsa da etimolojik anlamla sınırlandırılmaz. Arzu, insan zihni ve ruhu arasında değişim gösterip toplumsal kurallar neticesinde dönüşüm gösteren ontolojik bir sorunsaldır. Felsefe (Platon, Aristoteles, Spinoza vb.) ve psikoloji (Freud, Lacan, Kristeva) alanında ontolojik bir sorunsal olarak arzu kavramına farklı bakış açıları getirilmiştir. Jaquet bu açıların pozitif ve negatif olarak ikiye ayrıldığını belirtir.² Psikanalizin kurucusu olan Freud da arzunun yaşamsal-pozitif ve ölümcül-yıkıcı yönü üzerinde durur.

1 Türk Dil Kurumu Sözlüğü, (Online), <https://sozluk.gov.tr/>, 20.08.2025.

2 Chantal Jaquet, *Arzu*, (E. Durmuş, Çev.), Otonom Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 15.

BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU SORUŞTURMASI

■ ABDULLAH EZİK

Bedri Rahmi Eyüboğlu sadece kendi dönemini değil, günümüzü de derinden etkilemiş/etkileyen, birçok sanatçı ve şairde iz bırakan bir figür olarak hâlâ anlamını/değerini koruyan bir isim. Biz de dolayısıyla çağdaş şairlere Bedri Rahmi Eyüboğlu, sanatçı kişiliği ve onlar üzerindeki etkisi üzerine Azimet Avcu, Cengizhan Genç, Ozan R. Kartal, İbrahim Daş ve A. Samet Atılgan ile konuştuk. Soruşturmanın sonunda bir de dosya için Ömer Erdem'in yolladığı bir şiir yer alıyor: "bedri rahminin şiirleri". Erdem'in soruşturmaya dair bütün cevapları, bu şiirde.